Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
t.a.v. het Dagelijks Bestuur
Postbus 1120
6501 BC NIJMEGEN

UW KENMERK			
UW BRIEF VAN		CONTACTPERSOON	M. van de Bergh-Butselaar
ONS KENMERK	GZDGCB2285258/2286271	TELEFOONNUMMER	0345-477700
VERZENDDATUM	30 januari 2026	TEAM	Veiligheid en opvang

ONDERWERP Zienswijze kaderbrief 2027 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Geacht bestuur,

In goede orde ontvingen wij de Kaderbrief 2027 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ), die wij met zorgvuldige aandacht hebben bestudeerd. De behandeling van de Kaderbrief 2027 vond plaats in de commissievergadering van 15 januari 2026 en is vervolgens besproken in de raadsvergadering van 29 januari 2026.

Met deze brief brengen wij onze definitieve zienswijze onder uw aandacht. Gezien de financiële en bestuurlijke impact van de voorgestelde maatregelen acht de raad het van groot belang om duidelijke randvoorwaarden te stellen. Onze zienswijze, onder de titel ‘Weerbaarheid in onzekere tijden’, spreekt waardering uit voor de analyse van actuele ontwikkelingen en hun impact op onze regio. Wij waarderen het ten zeerste dat niet alleen de financiële positie van gemeenten expliciet wordt belicht, maar ook aandacht wordt besteed aan de aanzienlijke financiële druk waaronder zij momenteel staan. De focus op veranderende wetgeving, maatschappelijke verwachtingen en samenwerking sluit naadloos aan bij de uitdagingen waar gemeenten nu voor staan.

Wij maken van deze gelegenheid gebruik om onze zienswijze te delen en zo bij te dragen aan een toekomstbestendig beleid voor onze regio.

Nieuwe bestuursperiode
Komend jaar markeert de overgang naar een nieuwe bestuursperiode. Daarmee is dit de laatste zienswijze die deze gemeenteraad aan u aanbiedt. Wij zijn u erkentelijk voor de samenwerking in de afgelopen jaren en willen onze waardering uitspreken voor het werk van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. De samenwerking is voor ons van groot belang, omdat wij hierdoor taken beter en efficiënter kunnen uitvoeren voor onze inwoners en ondernemers.

Wij vinden het van belang dat het nieuwe bestuur de ruimte krijgt om eigen afwegingen te maken. Daarom vragen wij u om terughoudend te zijn met nieuwe beleidsontwikkelingen, zodat deze keuzes aan het nieuwe bestuur kunnen worden overgelaten. Ook verzoeken wij u bij eventuele besluitvorming rekening te houden met de komst van dit nieuwe bestuur. In maart 2026 vinden de verkiezingen plaats. De verwachting is dat besluitvorming over nieuwe onderwerpen na het zomerreces van 2026 kan plaatsvinden.

Taakstelling
Zoals ook in eerdere zienswijzen is aangegeven, blijven we geconfronteerd met een negatief financieel vooruitzicht. De inkomsten die gemeenten vanuit het Rijk ontvangen, worden structureel met miljarden verminderd (circa 5%). Dit gebeurt terwijl de uitdagingen op diverse beleidsterreinen fors toenemen en de kosten voor materiaal en personeel blijven stijgen. Gemeenten hebben daarom al ingrijpende ombuigingen doorgevoerd.

Gezamenlijk hebben we daarom ook gekeken naar de taken en middelen van verbonden partijen. Afgelopen jaar heeft u hier invulling aan gegeven op basis van het kader dat de deelnemende gemeenten in VRGZ aan u hebben meegegeven. Dit kader voorziet in een lagere gemeentelijke bijdrage van € 150.000 vanaf begrotingsjaar 2025 en verder ten opzichte van de begroting 2024.

Dit kader blijft ook de komende jaren van kracht en geldt vanzelfsprekend eveneens voor nieuwe ontwikkelingen.

Rechtmatigheid
Bij gemeenschappelijke regelingen is de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording van ons college kan worden beïnvloed door niet rechtmatig handelen van een instelling, waarmee een gemeente is verbonden indien:

- in de regeling, statuten, oprichtingsakte of overeenkomst is geregeld dat voorwaarden aan de bijdrage zijn verbonden waaraan de instelling zich moet houden om niet gehele of gedeeltelijke vermindering van de bijdrage van de gemeente te krijgen;
- de verbonden partij een mandaat heeft om namens en met gemeentelijke middelen geld te besteden, waarbij de gemeente feitelijk opdrachtgever is; feitelijk is de verbonden partij een serviceorganisatie van de deelnemende gemeenten;
- de verbonden partij een eigen rechtspersoonlijkheid heeft en een aanbesteding verricht terwijl deze verbonden partij binnen de gezagsstructuur van de gemeente werkzaamheden verricht voor de gemeente;
- de verbonden partij geen eigen rechtspersoonlijkheid heeft en de opdracht daarmee feitelijk is verstrekt door de gemeente.

In al deze gevallen gaat een geconstateerde rechtmatigheidsfout bij de verbonden partij ook meetellen in de rechtmatigheidstoets van de mandant, oftewel onze gemeente. Sinds 2025 ligt de verantwoordingsgrens op 2%.

Dit is de maximale drempel voor de totale omvang van financiële rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden die een gemeente mag hebben.

Wat betekent dit nu voor u als onze verbonden partij?

1. Dat het dagelijks bestuur op het hart gedrukt wordt, dat er altijd rechtmatig moet worden gehandeld en verantwoord.
2. Dat er bij de verbonden partij interne controle plaatsvindt op het monitoren van het rechtmatig handelen.
3. Dat, indien mogelijk, geconstateerde fouten of onduidelijkheden moeten worden opgelost binnen hetzelfde boekjaar.
4. Dat in de jaarrekening van de verbonden partij verslag moet worden gedaan door het dagelijks bestuur over de rechtmatigheid van haar handelen.
5. Dat de betreffende jaarrekening zo vroeg mogelijk en uiterlijk op 1 mei van het opvolgende boekjaar opgesteld dient te zijn en te zijn aangeleverd bij de gemeente.

Bestuurlijke en wettelijke kaders
Wij vinden het van groot belang dat de voorgestelde maatregelen aansluiten op wettelijke taken, landelijke beleidsontwikkelingen en de herziening van de Wet veiligheidsregio's. Niet anticiperen op deze wijzigingen kunnen bestuurlijke en juridische risico's opleveren. Daarnaast moeten gemeenten ambities kunnen afwegen binnen hun financiële ruimte. Wij verzoeken daarom om een duidelijke scheiding tussen wettelijke verplichtingen en optionele ambities in begroting en meerjarenraming, en bij nieuwe initiatieven volledige transparantie over welke taken wettelijk verplicht zijn en welke aanvullend, inclusief financiële dekking. Dit waarborgt dat investeringen proportioneel en beheersbaar blijven.

Financiële ontwikkelingen en kaders
Wij ondersteunen investeringen in crisisbeheersing, cyberveiligheid en vastgoedonderhoud, mits deze zijn ingebed in een transparant, meerjarig en financieel onderbouwd plan. Gezien de structurele korting op BDuR-middelen, prijsstijgingen en extra vastgoedkosten is een robuuste strategie voor risicobeheersing, reservevorming en het voorkomen van ad-hoc maatregelen noodzakelijk. Gemeenten mogen niet worden geconfronteerd met disproportionele lasten. Transparantie over het gebruik van reserves en een strikte norm voor minimale reservevorming zijn cruciaal om vertrouwen en financiële stabiliteit te waarborgen. Eventuele tekorten kunnen niet automatisch worden doorberekend aan gemeenten.

Mogelijke ontvlechting VRGZ/GGD Gelderland-Zuid
Wij hebben kennisgenomen van het onderzoek naar een mogelijke ontvlechting van de bedrijfsvoering tussen VRGZ en GGD Gelderland-Zuid. Dit is een complex proces dat vraagt om zorgvuldigheid, transparantie en een goede afweging van alle belangen. Wij stellen daarom voor om tijdens het Algemeen Bestuur in december 2025 besluitvorming aan te houden. Het is belangrijk dat eerst de verschillende modellen verder worden uitgewerkt, inclusief varianten, impactanalyses en een duidelijke kostenverdeling. Definitieve financiële besluiten kunnen dan plaatsvinden bij de behandeling van de concept-programmabegroting 2027.

Wij hechten eraan dat kosten niet eenzijdig bij gemeenten worden neergelegd en dat gedurende het hele traject de continuïteit van de dienstverlening en de uitvoering van wettelijke taken gewaarborgd blijven. Wij blijven graag in gesprek om samen tot een zorgvuldig en gedragen besluit te komen.

Onzekerheid Rijksbijdrage BDuR en weerbaarheid
Wij constateren dat de begroting van VRGZ bestaat uit twee programma's: Crisis- en Rampenbestrijding (circa 15% gefinancierd via BDuR en 85% via gemeentelijke bijdragen) en Regionale Ambulancevoorziening (RAV), dat volledig door zorgverzekeraars wordt bekostigd. De definitieve korting van 10% op BDuR-middelen vanaf 2026 (€ 1.032.000 per jaar) is voor 2026 incidenteel opgevangen, maar voor 2027 en verder blijft onzeker of het Rijk deze korting terugdraait. Tegelijkertijd stelt het Rijk extra middelen beschikbaar voor weerbaarheid en noodsteunpunten, maar inzet en verdeelsleutel zijn nog niet vastgesteld. Wij verzoeken de VRGZ ons te informeren zodra de verdeelsleutel en de wijze van verdeling van deze middelen bekend zijn.

Het is financieel risicovol om structurele uitgaven te baseren op incidentele middelen. Gemeenten kunnen hiermee uitsluitend instemmen indien rijksmiddelen daadwerkelijk zijn toegekend en dit niet leidt tot extra lasten. Wij verzoeken de VRGZ deze randvoorwaarden vooraf vast te stellen en te communiceren, en te borgen dat rijksmiddelen uitsluitend worden ingezet voor het doel waarvoor zij zijn toegekend, zodat rechtmatigheid en transparantie gewaarborgd blijven.

Methodiek indexering
In de Kaderbrief 2027 (bijlage 1) is vastgelegd hoe indexering wordt berekend. Wij gaan ervan uit dat extreme prijsstijgingen binnen deze methodiek zijn verdisconteerd. De extreme prijsstijgingen van € 235.000 valt buiten deze afgesproken systematiek en kan daarom naar onze mening niet aan gemeenten worden doorbelast.
Wij verwachten dat VRGZ deze meerkosten binnen de eigen financiële kaders opvangt, bijvoorbeeld door herprioritering.
Dit is noodzakelijk om financiële discipline te waarborgen en te voorkomen dat gemeenten worden geconfronteerd met onvoorziene lasten die niet passen binnen de gemaakte afspraken.

Personele inzet en nazorg
Wij onderschrijven het belang van goed werkgeverschap en de inzet op PTSS-preventie en nazorg voor medewerkers, omdat dit essentieel is voor de continuïteit en kwaliteit van de crisisorganisatie. Tegelijkertijd vragen wij om volledige transparantie over de structurele kosten die hiermee gemoeid zijn en de wijze waarop deze kosten over gemeenten worden verdeeld. Wij verwachten dat deze kosten uitsluitend betrekking hebben op wettelijke taken en dat aanvullende ambities alleen worden uitgevoerd als daar volledige financiële dekking voor is.

Lokale belangen en maatwerk
Wij benadrukken dat lokale voorzieningen, zoals bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid in het buitengebied, essentieel zijn voor effectieve incidentbestrijding. Deze basisvoorzieningen mogen niet onder druk komen door regionale prioritering of financiële beperkingen. Wij verzoeken VRGZ expliciet inzicht te geven in hoe deze lokale belangen worden geborgd binnen de meerjarenbegroting en te waarborgen dat investeringen in regionale ambities niet ten koste gaan van de operationele basis op lokaal niveau. Daarnaast vragen wij om maatwerkafspraken voor gemeenten met specifieke risico's of geografische kenmerken, zoals Culemborg met haar buitengebied en waterstructuren, zodat adequate voorzieningen en snelle inzet van hulpdiensten gegarandeerd blijven. Transparantie in planning en een duidelijke koppeling tussen regionale keuzes en lokale uitvoerbaarheid zijn hierbij noodzakelijk.

Slot
Wij zien uit naar een constructieve dialoog over bovenstaande uitgangspunten. We vernemen graag uw reactie op deze zienswijze en wensen u veel succes met het opstellen van de concept-programmabegroting 2027.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De griffier	De voorzitter
D. van der Harst	M.A. Mulder